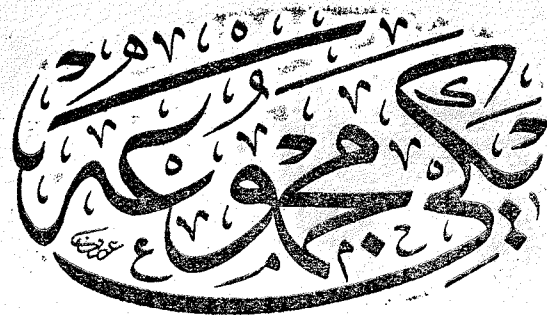

۲۶ خُموز ۱۹۱۷

صافی : ۳

برنجی سَه

علم ، صنعت و اخلاق دائر هفتگی مجموعه

ایلیهسته ویرلشدیر فی ۱ ربیع الاول ۹۹۶ « (۱) .

باب عالینک الک زیاده حرکاتی تجسس و تعقیب ایلیهکی
اوستریا ایدی . بدون بکر بکیسی بو وظیفه بی بحق ایفا
ایدیوردی . ذاتاً بکر بکینک یکانه وظیفه سی، عثمانی دولتشک شمال
سرحدنده مسلح بر محافظلق وظیفه سی ایفاسندن عبارتدی . کوزل
بودین ، بکر بکیسی ، یکجیری آغاسی، دفتردارلری ، سرحد
غازیلری ایله بو خدمتی اجرادن خالی قالمادی . سلطان مراد
ثالث بدون بکر بکیسندن « بی قرالی » نک حرکاتنه دائر
مفصل معلومات آلدی . دشمنک « فکر فاسد و خیال
کاسد » ندن خبردار اولوق ایسته دی . بدون والیسنه آتیده کی
حکمی کوندودی :

« بدون بکر بکیسنه حکم که مکتوب کوندروب لیل و نهار
ولایتک حفظ و حراستی خصوصنده اقدام و اهتمام اوزره اولدوغک
وبوندن اقدام بی قرالک قرنداشن لیه ولایتندن بعض اشقیا حرکاتی
ایله ولایت لیه قرال اولغه واروب تمام قرالغه اوطوره جق محله
لیه عسکرندن بی قرالک قرنداشنه عدو اولنلر کلوب مقابله ایدوب
محکم جنگ ایلیوب قرالک قرنداشی آدملرندن واکا تابع اولان لیه
عسکرندن بی نه یاه ملاعین خاسرین تلف اولوب بی قرالک قرنداشی
یوزنفر آدم ایله آنجق خلاص اولدوغن وحالا قرالک ولایتنده جابجا
جمعیت اولوب اما فکر فاسد لری نه ایدوکی معلوم اولماغله برار جاسوسلر
کوندردلر و کین داخی بوبابده هر نه دیش ایسک بالتمام معلوم شریفم
اولشدیر . اعدی کفار خاکسارک مکر و حیله سندن جدا غفلت جایز
دکلدر . پیوردوم که واردوقده من بعد کال بصیرت و انبیا اوزره
بدونه تابع اولان عسا کر منصوره به محکم تنبیه و تأکید ایلیه سن که
دایما آت ویراقری ایله حاضر و مهیا سرحدلرک حفظ و حراستلری
امورنده غفلت ایلیوب کمال تیقظ و انبیا اوزره اولالر وسنداشی کاکان
حفظ و حراست مملکت وضبط و صیانت رعیت بابنده دقیقه فوت
ایلیوب غفلت ایله عیاذ بالله تعالی اعدای خاکسار طرفندن بر محله
ضرر و کزند ایرشیدیر مکن احتیاط اوزره اولوب دایما عسا کر
منصوره ایله مهیا و حاضر بولنوب اعدا طرفنه ناظر اولوب فکر فاسد
و خیال کاسد لری ندر و حالا اولان جمعیتلرندن مراد لری نه اولوب وبالجمله
(بوراسی سیلنمش) طرفندن واقف و مطلع اولدوغک احوالی علی التوالی
صحی اوزره اعلام دن خالی اولیه سن (بوزدغان دلیسی احمد چاوشه
ویرلدی) فی ۱۸ محرم ۹۹۶ »

سلطان مراد ثالث اردل قرالنه و بودین بکر بکیسنه
تدبیرلر اتخاذا ایچون نامه لر کوندردیکی صرده لهستان انتخاباتی
مسئله سی تمامیه حل ایدلشدی . سیکیز موند ، هر درلو رقابتدن
خلاص اولاراق ، قرال انتخاب ایدلش ، استانبوله ایلیجی بیله
بوللامشدی . سلطان مراد ثالث ، آرزوسنک بوضو رتله قوده دن
فعله کلش اولماسندن طولانی نموندی ؛ یکی قرال سیکیز مونده
کوندردیکی نامه ده بو بمنو نیتی صراحة بیان ایدیوری :

« لیه قرالنه نامه هایون یازله که بوندن اقدام ولایت لیه قرال
اولنلرک هر زمان سلطنت قاهره مژه اولان صداقت و اخلاسلرندن
زیاده سزک طرفکزدن عرض رفیت و اختصاص اولنوب بیوک

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ۶۲ ، ص ۱۶۸

ایلیکزدن مقدم ادمکز کلوب لیه ولایتنه کلوب قرونه (۱) کلدو کدن
سکره ولایتک ضبطنه مباشرت اولندوقده بی قرالک قرنداشیله
دو کلوب غلبه اولدیغکز اجلدن یاننده اولان عسکر ایسه بی قرالک
ولایتنه قاجوب بعده آلمان و مجار ولایتلرندن یکی عسکر کتوروب
تکرار جنگه مباشرت ایلدو کده لیه ولایتک عسکری غالب و دوشمن
جانبی خائب و خاسر اولوب طولرلن و آلات حربلرلن براغوب فرار
ایدوب نیجه (۲) نام شهره کیروب حصار قبادوب محکم محاصره
اولوب ولایت لیه خلقنک اهل فساد اولنلرندن خیلی کمنه اله کیروب
سایر اسنانه سعادت اشیا نزه اولان اخلاص و اختصاصکزه متعلق
هر نه تحریر و اعلام اولمش ایسه جمله سی پایه سیر سعادت مصیر مژه
عرض اولنوب علم شریفنر محیط اولمشدر . کرکدرکه وصول بولدوقده
من بعد دخی فؤاد صداقت معتاد کزده اولان وفور اخلاص و فرط
اختصاصکز موجبجه کاکان عبودیت و دوستلق ده ثابت قدم و راسخ
دم اولوب دوستنزه دوست و دشمننزه دشمن اولوب و سرحد
قپودانلرینه محکم تنبیه و تأکید ایلیه سن که قواعد صلح و صلاحی تمام
رعایت ایدوب هیچ بر وجهله عدول و انحراف ایلیه لر . بزم دخی
ممالک محروسه مژده اولان بهادران رزم قوینک عروق شجاعتی محرم
و طغیان اولنوب مراسم صلح و صلاحی صریح طوتوب ایکی جانبک
رعایاسی اسوده حال اولالر بو جانبده شرایط صلح و صلاح خلل
پذیر اولالز . هان اول جانبدن خلاف عهد وضع صدورتدن اجتناب
کرکدر . مادامکه قاعده صلی رعایت ایلیوب بوجابندن عهد و امانه
مخالف وضع اولوق احتیالی یوقدر . صداقت و دوستلقده ثابت قدم
اولوب ذره قدر خلافتنه جواز کوسرتلیه . فی ۲۱ ن ۹۹۶ »
بیوک آطه ، ۲۶ حیران ۱۹۱۷

احمد رفیق

تورک مقتصد لری

نامق کمال مقتصد

تاریخیمزک تنظیمات نامیه یاد ایلیدی دور ایچنده ، لسانمژده ،
سیاسیاتمژده و محیطک طرز تفکر نده برانقلاب وجوده کتیرمکه
موفق اولان برهیئتک ریاستنده بولنان نامق کمال اقتصادیاتمژده
دخی برانقلاب حصوله کتیرمشدر . نامق کمالک اقتصاد
ساحه سنده وجوده کتیردیکی اثارک اهمیت و قیمتی آنجق
مطبوعاتک تاریخچه سی ایله آ کلاشیلور .

معلومدرکه دور تجددی کشاد ایدن سلطان محمود خان
۱۲۴۷ سنه سنده تقویم وقایع جریده سنی تأسیس ایده بیلمش
ایدی . حالبوکه هر شیده اولدینی کبی یکی طوغان مطبوعاتده
تعدد ایده مدی . دور تنظیمات اولان سلطان مجید خان
دوری ، ایکی بیوک اصلاحات فرمانی نشر ایتیش ایکن مملکتده
بر علمی حرکت وجوده کتیره مامش ایدی . کلخانه ده نشر ایدیلان
خط هایون اصلاحاتک نظر یاتندن قریم محاربه سنی متعاقب نشر

(۱) تاج

(۲) پینجن

ایدیلان اصلاحات فر ماننده بولنظار يانك توسيع و تفسيرى حكمنده قالدی . هنوز مكاتب ابتدائيه سى قورولماش ، اصول تدریسی تقرر ایتماش بر مملكتكده ۱۲۶۲ سنه سنده بردار الفنون تأسيس ايله اوروپا په فارشو ترقیات خادمككده بولنديغی كوسترمك كبی نمايشلر بواصلاحات فرمانلرينك استعداد وعرفان ملتدن نبعان ایتدیكی كوسترمكده ایدی . دور تنظیمات یكزمی ایکی سنه یومی هفته لاق هر درلو نشریات علمیه دن محروم بر حالده كجی . نشریات علمیه من بومدت طرفنده چورجیلک تأسيس ایلدیكی بر جریده حوادث غزنه سنه منحصراً قالدی . بوسره لوده ایدی كه شناسی ۱۲۷۷ سنه سنده رسمی استنادلردن آزاده اولمق شرطيله تصویر افكاری تأسيس ایتدی . ایشته نامق كالک شخصیت علمیه وادیه سى بوتاریخدن باشلار . (۱۲۷۹) سنه سنده ۲۳ یاشنده تصویر افكارده چالیشان نامق كال براز صوكر ۱۲۸۱ تار یخنده شناسینك پارسه چكلمسى اوزرینه غزنه نی یالکز باشنه اداره په باشلادی . تصویر افكار بر انقلاب ادبی و سیاسی حصوله كتیردیكی كی بر ادبیات اقتصادیه دخی وجوده كتیره كه باشلادی . نامق كال تصویر افكارده سیاسی وادى مقاله لرنده اقتصادى مطالعات یر بولدی كی منحصراً بر مسئله مالیه و اقتصادیه حقتده یازلمش مقاله لری ده وارد . مثلاً (ربیع الاخر ۱۲۸۳ ، ۱۴ نومرو) ده رشدى باشانك شیوه الشاسنى تقلیداً احوال مالیه دأثر لایحه سى ۱۳ شعبان ۱۲۸۳ نومرو ۴۴۵ ده استقراض ، ۴ شوال ۱۲۸۳ طونه ولایتده كی منفعت عمومیه صندوقلرینه عائد مقاله لر کلیات اقتصادیه منرك ایلک نمونه لریدر . بك مختصر اولان ترجمه خاندندن ده آكلادیغمزه كوره نامق كالک طرز حیاتی تكملات و تبعات علمیه سنه یاریم ایده جك بر حالده كذران ایتشدر . نامق كال ۱۲۸۵ سنه سنده پارسده بولندی صره ده « نه میل اقولاس » ك درسلمرینه دوام ایتش و ابوالضیا توفیق بكك روایتده كوره بالخاصه نه قانونى بولتیق ايله اشتغال ایتشدر . تصویر افكاردن صوكر نامق كالک شخصیت سیاسیه وادیه سنى ثبت ایدن ، هنوز تشكیل ایتش اولان كنج توركر نامنه نشر ایدیلان حریت غزنه سنده كی مقاله لردر .

حریت غزنه سنده كی نشریاتدن نامق كالک مملكتتمزى اقتصادیات نقطه نظرندن واقفانه بر صورتده تدقیق ایتدیكی استدلال ایدیورز ، فقط شوراسى شایان تأسفدر كه نامق كالک نثر و شعره دأثر اناری مبذولاً الده تداول ایتدیكی حالده انار اقتصادیه سى برده مستوریتده قالمش و انار منتخبه سى میاننده نشر ایدیه مامشدر . نه ابوالضیاك نمونه ادبیاتی ، نه دور سابقده باصیلان اثرلری ، نه اوغلنك نشر ایلدیكی کلیاتی بزم تبسمزده تعقیب ایتدیكیمز غایه نی تعلیم ایده جك درجه ده زنكین دكلدر .

یالکز اخیراً نشر ایدیلان (کلیات) ده مقالات سیاسیه وادیه قسمنده كنج تورك فرقه سنك سیاسى بروغرامنى تشریح ایدن یدى مکتوبدن و سیاسی وادى مقاله لرده مناسبت دوشوره رك صرف ایلدیكی بعض مطالباتدن آكلادیورز كه نامق كال اداره ایلدیكی یومی غزنه لوده اقتصادیات ايله توغل ایتش و اوروپا په كی منسبان علمیه سى ايله مملكتتمزى اقتصادیات نقطه نظرندن تدقیق ایتشدر . اصول مشورت حقتده كی مکتوبلرله (کلیات كال ص ۱۷۷-۲۳۱) كنج تورك فرقه سنك عقیده اقتصادیه سنى تشریح ایدن نامق كالک بو خصوصده كوستردیكی قریحه و وسعت نظر شایان تدقیقدر . بر جوق اعتراضات میاننده كنج تورك فرقه سنى اقتصادى بر نقطه نظر دنده مملكتكده نافع بر هیئت اولمدیغی ایلر و په سورولدیكی زمان ده بومملكت اصلاح ایدیلورسه اوروپا نی بسلیان عثمانیلرك نقود و محصولاتى اولمیدندن اوروپا لیلرك منافع تجارتی بر حالده طومتق قابل اولامیه جنى شوالده مملكتك تقسیمى جهته كیدیه جكى ، ادعا ایدیلور ایدی . نامق كالک بواعتراضه اولان جوابی بین الملل مبادلات تجاریه نی آكلادیغی كوسترمكده در . مثلاً نامق كال مملكتكده اصلاح ایدیلور و اخراجات جوغلا جق اولورسه اوروپا په بوندن ده زیاد استفاده تأمین ایدیه جكینه قانعدر . نامق كال بو عقیده اقتصادیه نی شرح ایدركن : « التون برواسطه در ، ثروت ایسه احتیاج و یا خود ارزوی ایتا ایدن شیرم دیرلر ، قاعده سنى ایلک دفعه اولمق اوزره ایلر سورویور كه نامق كال بودستور اقتصادى نی صوك زمانه قدر مختلف وسیله لرله مدافعه دن واز چكمامشدر . اوروپادن عودتندن صوكر نامق كالک وجوده كتیردیكی کلیات ایچنده سیاسى وادى مقاله لری بیه اقتصادیاتك برنجی بر مسئله سى ايله قاریشمشدر . بونلر تدقیق ایدیلورسه نامق كالک بزده برده ادبیات اقتصادیه وجوده كتیردیكینه قناعت كتورمك ضروریدر . مثلاً سى ، وطن ، نفوس ، لوندره كی مقالات ، اقتصادى بخشلرده تعلق طولایسیله بك زنكیندر . از جمله عبرت مقاله سى (عبرت غزنه سى نومرو ۳) ۵ حزیران ۱۲۸۸) تشبث شخصینك فقدانندن ، شركت یاپیه مامسى كی مملكتك یاره لرینی تشریح نقطه نظرندن ادبی بر مقاله اولمقندن زیاد اقتصادى بر مطالعه در . ملكمزه صنعتی ایلری كوتورمك ایچون بر فابریقه آچیه مامسند ، تجارتی ایلر و كوتورمك ایچون بر شركت عقد ایدیه مامسند ثروت طوبلا یوب هنوز بر مسلمان باقه سى وجوده كتیریه مامسند كی علتلری ؛ زمانك طرز تفكری « بودرلو اسباب ثروته تدارك اولنور . بزده ایسه او یوق . بناء علیه آرزو اولنان شیرلری یاپیه مامقده معذورز . » كی برسیده عطف ایدركن نامق كال بوقناعته اشتراك ایتیه رك ثروتمز اولمدیغی ایچون معرفتدن ، شركتدن ، صنعتدن ، تجارتدن

معرفتمز، شرکتمز، صنعتمز، تجارتمز اولديني ايجون ثروتدن الى الايد محروم قالمق لازم کله جکني، قانون طبيعت حکمنجه هر علت برديکرينک اثری هراثر برديکرينک علتی اولديني اثباته چالشمش و مقصدين شو صورتله ايضاح ايليدر :

« يوز کشي بريره طويلانسه هر بری خير ايجون کونده برايکي غروش و ير سه يوز چوجق او قوده جق بر مکيتک ملکمزه اداره سنه کفايت ايد بيلور. او چوجوقلر ايسه هيچ بروقت برکونده خير ايجون بر غروش و ير ميه جک بر حالده بولماز، بلکه بر طاقی بريره طويلانورلر، بر فابريقه ويا فابريقه اولمازسه او فاجق بر دستکاه پيدا ايد لرل. آندن قازاندقلى پاره ايله او فاجق بر شرکت آنک کاريله ده او فاجق بر بانه تشکيله اقتدار حاصل ايد بيلورلر. بوده حاصل اولدقنصکره کنديلرنجه زنکينلک باشلامسى طيعيدر. يوقسه ابتدا زنکينلشمک، صوکره بانه صوکره شرکت صوکره فابريقه صوکره مکتب ياييق مراد اولنورسه بژجه حصول مقصد ايجون کيمياودينه ارامق دن باشقه چاره يوقدر . »

عبرت غزته سنده نشر ايديلان کليات نامق کالک اقتصاد ايتده کی موقع مهمی بزه تعينه مدار اوله جق قدر زنکين و چوقدر. (۱۲۹۳-۱۲۶۵) دوری ايجنده احتوا ايلديکی و ثائق اقتصاديه نقطه نظرندن فوق العاده حائز اهميت اولان عبرت غزته سی ۱۲۸۸ سه سی جزيرانک برنجی کونی نشر ايدلکه باشلامشدر. بش بيک نسخه دن باشلايه رق ۱۹ نجی نسخه سنده ۱۲ بيک نسخه يه ايصال ايديلان بو غزته نامق کالک اقتصادي سياسي وادبی تتبعات علميه سنی بزه بک کوزل کوستر .

نامق کالک ۸۷ نومرولو عبرت غزته سنده کی تکالیف مقالالری برويقه علميه در. نامق کال بومقاله ده تکالیف حقنده مقتصدلرک سرد ايلديکی قواعد عموميه کوريلور. في الحقيقه نامق کال اقتصادده بر نظريه بر قانون طبيعی کاشف و موجدی دکدر. فقط قواعد عموميه اقتصاديه بي شخصه مخصوص بروضوح و بلاغت ايله ايضاح ايتديکينه ائاری شاهدر. نامق کال تکالیف بجنده ادم اسميتدن دها ايلرو کيده رک اون قاعده وضع ايتک ايسته مشدر. نامق کاله کوره تکالیف وضعه ؛ تحصيله ، خزينه يه و مکلفه کوره شو قاعده لره تابع اولميدر :

- ۱ — تکالیف صرف لزوم ضروری دائره سنده ايلميدر.
- ۲ — مادامکه الله جق ویرکوا احتياج ضروری اوزرينه در و مادامکه دولت بقا بولمق ايجون خلقدن ویرکو المغه محتاج اولديني کی خلقدن خصايص و مکسوبانندن امنيتله استفاده ايجون دولتک وجودينه مقتدردر. هرکس حکومتک ادامه سنه لازم اولان ویرکوي بالا اختيار اعطا ايتک لازم کلور .

- ۳ — تکالیف ممکن اولديني قدر معتدل اولمق لازم کلور.
- ۴ — مادامکه دولت لزوم قطعی اوزرينه بر معتدل تکالیف ویرمکده خلقدن اضطرار واردر ، بواضطرار عموم افراده شامل اولميدر .

۵ — تکالیفک اساس مشروعي هرکسک حکومتدن اختيار ايتديکی فدا کارلق قدر مستفيد اوله بيلميسيدر .

- ۶ — تکالیفه تمتع مقياس طولميدر .
- ۷ — تکالیفک يالکيز برنوعه انحصاری لازم کلور.
- ۸ — طوغريدن طوغری يه ايسيتيلان ویرکو بالواسطه طلب اولنان رسومه مرجحدر .

۹ — تکالیف بر حدمعينه قدر درجه درجه مترقی بر نسبت اوزرينه التقي لازم کلور .

۱۰ — تکالیفک تحصيلي خلقه الک زيار اولاجق و خزينه جه الک از مصرفی ايجاب ايدم جک والنان پاره . مأمورلر انده الک از مدت بکليه جک و صاقلامه قاچيرمه کي شو حرکاته الک از ميدان ويره جک صورتده اولميدر .

نامق کال قواعد عموميه سنی ايضاح ايتمکده و اقتصادده هانکی مکتبه منسوب اولديني کوستر مکده در . بوراده شايان دقت برشی وارسه تکالیف ايله رسومی بر برندن آيرمش اولميسيدر. في الحقيقه لسان رسمی مالیده بوايکی تعييدن ویرکو طوغريدن طوغری يه النان تکليفه ، رسوم ايسه بالواسطه النان ویرکويه اطلاق ايدلديکندن نامق کال بوندن ذهول ايدرک موقع استهلاکه عرض اولنان اشيان آلان ویرکويه رسوم اسمی ویرمشدر . نامق کاله کوره ، مستحصل بورسومی مستهلکدن چيقارمغه عبرت ايدر . شو حالده اسباب محصله نک واکا بناء محصولاتک ترايدني منع ايدر. نامق کال طوغريدن طوغری يه ايسيتيلان ویرکوي بالواسطه آلان رسومه مرجح طوتديغندن بورسومی صاقلامه قاچيرمه کي شو حرکاته ميدان بر اقدیغندن طولاي اخلاقه ، حکمه ، مخالف بر ویرکو اولمق اوزره تلقی ايتمکده در .

قواعدی حقنده ویرديکی ايضاحاتدن آکلا بورزکه کنديسيده بو قواعد عموميه دن بعضيسنه طرفدار دکدر . مثلاً تکالیف واحد اصولی طرفدار اولديني قاعده لردن بريسيدر . نامق کاله کوره تکالیف واحد بر غايه تکميدر . بر چوق مراسمک حذفی ايجاب ايدر . فقط بو نوع ویرکونک فن ثروتيه قابل اولسه ده تدابير ماليه جه قابل تطبيق اولديغه قاندر . بوندن ماعدا بر تکلیفک حقيقتده کيمک کيسه سندن چيقاجنی مسئله سی بر معماردرک حلی اوندن اول نيجه يوز بيک مسئله نک بيلمسنه محتاجدر . مع مافيه نامق کال خزينه نک طائاتی از مصرفله تحصيل ايتسی ویرکو انواعنک از اولسنه ، توقف اولديني

ایلو سوره رك تكليف واحدی اید آل برور کو اولق اوزره تلقی ایدر . نامق کال تکلیف حقنده سرد ایلدیکی مطالعات ایله تشکل حکومتده کی غایه اجتماعی تقدیر ایدیور . ویدیورکه « هانکی قومک حاله باقلسه ثروت وسعادی تکلیفک بوقاعده لره موافقت ومخالفتیه مناسب کورینور » نامق کالک ۹۱ ، ۹۲ ، ۹۳ ، نومرولو کانون اول ۱۲۸۸ تاریخلو غیرت غزته سندیه کی (تزیید وارداته) عائد اوچ مقاله سی قوانین اقتصادی بی تقدیر ایلدیکی کوسترز .

نامق کال دییورکه : « بردولت ایچون تزیید واردات چاره لری ثروت عمومی بی ترقی ایتدیرمک ویکی ویرکولر چیقارمق وتکالیفدن ذاتاً موجود اولانلری ده ا زیاده محصول بخش ایتک خصوصلرندن عبارتدر . ثروت ملیه بی تزیید ایتک بر کونک ایشی ویا بر تدبیرک کاری دکلدرد . »

بوندن صوکر نامق کالک یازدیغی مقاله لرده بو نظریه تمامیه تعیب ایلدیکده در . (مصرف و ایرادمنز) مقاله لری بو نظریه داخلنده موجود اولان ویرکولر مزک بر تنقید علمیسیدر . مقاله لک تاریخ انتشارندن بو آنه قدر قرق درت سنه قدر بر مدت کذران ایلدیکی حالده ویرکولر تکالیفمزک بودرجه واقفانه له وعلینده بر اثر یازدیغی بیامیورز .

بو تنقیداته کوره نامق کال انحصارلرک علینده در . طوز انحصارینی قبول ایچون رژی انحصارینه معارض بولنیور . نامق کال طوز انحصارینی ؛ ویرکو طرحنده اولجه ذ کرایلدیکی قواعد عمومی به توفیق مطالعه ایدرک عدالته مغایر بر ویرکو اولارق تلقی ایدر . اوکا کوره بر رنجبر اولادینی حیوانی ایستر ایسته من طوزله بسلر ؛ بر رنجبرک بورسمدن ویردیکی حصه بر زنکین تاجردن زیاده در .

نامق کاله کوره دولتک باشنه بو قدر بلا کترین کرید حادثه سنک الک بیوک اسبابندن یاخود الک بیوک بهانه لرندن بری طوز انحصاریدر . طوز انحصارینک لغویله بونک دیکر بر ویرکویه مثلاً اعشار ویرکوسنه علاوه سنه طرفداردر .

طوز انحصاری حقنده کی فکری صریح بر صورتده تعیین ایتدیکی حالده توتون انحصاری ایچون قطعی بر چاره اراهه ایده مامکده در . اوکا کوره اوروپاده فوق العاده رغبت مظهر اولان توتونک خارجده وقوعبولان صرفیاتی اوزرندن خزینه حسابنه بر منفعت تأمین ایدلمسی ، مثلاً اخراجات رسمی آلمق صورتیه بر چاره تحری اولونماسی لازمدر . نامق کال زماننک ارکان اداره سنه اداره مالیه جه مهم بر حقیقت تلقینه چالشمش ایدی . « دولت بر موجود مشخص اولدیغندن افرادک وارداتندن بشقه کندینه مخصوص بر ایرادی وعمومک احتیاجات مشترک سندن بشقه کندینه مخصوص بر احتیاجی اولامیه جنی جهته قاعده »

اولا اقتضا ایدن مصرفی دوشونمک و اوکا کوره قارشولوق تدارکنه چالشمق « لازم کله جکندن دولتک اوزمان ایرادینه کوره مصرف یا منته چالشمسینه ایراد بولق ایچون بعض صنایع ونشبتاته مداخله سنک طوغری اولیه جغه اعتراض ایلش ایدی . حتی نامق کال بو قناعتی مقالات سیاسی و ادبیه سنده بیله مدافعه ایتش ونشبت شخصی به طرفدار بولنشدر .

مثلاً نامق کال عبرت نامیه یازدیغی بر مقاله ده (عبرت نومرو ۵ حزیران ۱۲۸۸) حکومتک « اجرای عدالتدن عبارت بر وظیفه اصلیه سی » اولدیغنه قانع و اجرای عدالتی تأمین ایدن حکومتدن بشقه برشی بکنناماسنه معتقددر . چونکه اوکا کوره حکومت خلقک نه پدریدر ، نه خواجه سیدر ، نه وصیسیدر ، نه لالاسیدر .

نامق کال یالکز بو قاعده دن بعض خصوصاتده انحراف ایتکده در . مع مافیه بو قاعده دن انحراف ایدرک درج ایلدیکی مطالعه بزم اکلا دیغمز کوره اقتصاد یاتده یکدیگری تقض ایده جک بر ماهیتده دکلدرد .

نامق کال تکالیف بحثنده ، تکالیفک طرف لزوم ضروری دائره سنده آلمسی ایضاح ایدرکن دییورکه : « اهالیسی حکومته ویردیکی ویرکودن زیاده مکاتبه اعانه ایدن امر یقاده حکومتک معارف ایشه قاریشمسینه هیچ لزوم یوقدر . فقط مثلاً بزم کی بر اوغلنک سنت دوکونه عموم عائله سنک ، تربیه سندن زیاده پاره صرف ایتک کی کندی امور ایچون وصایته احتیاج کوسترن امتلردن اسباب ترقی ایچون نه قدر پاره آلنورسه عادتا اوجی بهاسی صاینله بیلور . »

نامق کالک اقتصاد یاتده بزه بر ملی غایه کوسترمسی شایان نظر در . ادبیاتده بو ملی غایه بی کوسترن وحی دییه بیلیورز که ملی غایه ایچون اطرافنده بر محیط حاضر لایان نامق کال اقتصادده تعقیب ایتدیکی ملی غایه ده مفرط ومتعصب دکلدرد .

فی الحقیقه نامق کال اجنبیلرک مملکت خلقنی حسابیه قائمقسنزین یایدقلمری تجارتک علینده بولنور ، فقط بو خصوصده بزیده قباحتمی بولور . (صنعت وتجارتمز) ۵۷ نومرو عبرت ۸ تشرین ثانی ۱۲۸۸ ده بونک اسبابی آراشدیررکن دییورکه : اولاً : اوروپالولره رشید پاشانک بخش ایلدیکی تجارت داخلیه رخصتی .

ثانیاً : « کرک تجارت کرک صنعتک اشتادی ، مکتب ادواشی مکتب سرمایه سی ینه مکتب اولدیغی حالده بونلرک مفقود اولسی . ثالثاً : داخلی کومروکار .

رابعاً : امتیازات اجنبیه .

خامساً : خزینه ایله معاملاتدن وتحویلات الیش ویریشندن

بشقه برشی دوشونمیان شرکتلر کی دکل، صنعت و تجارت یاریم ایدم جک کرچکچی بانقهرک فعدانی .

سادساً : یوللرک فعدانی مملکتده صنعت و تجارتی اولدیریور . مملکت خلقنی سفیل بر اقیور . بوللر یالبدقجه انا مملکتده اهالی بی حسابیه آلمقیزین اجنیلرک تجارت ایدم جکلری شهسزدر . فقط حکومتک تجارت و صنعتکاری حمایه ایدرکن مملکت اطرافنه کومروکلردن عبارت بر زنجیر چکمسنه طرفدار دکلدر . ادخالات و اخراجاتک موازنه سی تدقیق ایدرکن ۵۷ نومرو عبرت ۵۰ حزران ۱۲۸۸ ادخالات و اخراجاتک موازنه سی قابل اولور و خارجدن اشیا کلزسه مملکتده ثروت چوغالور اعتقادنده بوللمسون [قناعتی ایله (اصول مشورت حقنده مکتوبلر) ده ۱۲۸۵ سنه سنده مدافعه ایتدیکی نقطه بی تا کید ایتکده در .

نامق کال ادخالاتک کثرتنده مضرت کورمکی بر (عقیده سقیمه) تمیر ایدیور : دلیلی ایسه شودر :

« دنیاده هرشی که انسانک بر احتیاج وتلذذنی ایفا ایدر ملدر . بر یرده زیاده مال بولمق ثروتجه فصل مضراوله بیلور . مال کلور اما بدلنده آلتون چیقور کی سوزلرده اعتبار بیورلمسون . دنیاده آلتون مال آلمقندن بشقه نهیه یارار . » نامق کلاک اقتصادی و مالی واداری مقالاتندن ماعدا وجوده کتیردیکی ادبیات اقتصادیدهده تعقیب ایتدیکی غایه ، مملکتک اقتصاداً بولندینی وضعیه قارشو تأسفلر وتلفلر صاچقدرد . اقتصاداً دوشدیکمز مرتبه بی نامق کالدن دهه مکمل بر صورتده مشاهده ایدوب تصویره چالیشان بودور ایچنده دخی شمدی بیله بشقه بر محرر بر مقتصد یتشامشدر . و تجارتیز اجنیلر اللهده صنعتیز هیچ حکمنده ؛ جناب حق احسان ایدرده طور اقل مزیدن برار محصول آلابیلرسه که آنکه تعیش ایدوب کیدیوریز طرزنده کی فریادی (عبرت نومرو ۶۱ سنه ۱۲۸۸) بوکون بیله بزی درین ومثالنه دوشوندیرم جک بر ناله اتباهدر .

۹ تموز ، ۱۹۱۷

غالب ظلمدریه

تَرْبِیَّه مَسْئَلَه سِنِی

ملت تربیه سی ، دولت تربیه سی

اجتماعی بوتون اصلاحانده ، تجدیدلرده اک مهم واسطه شهسز تربیه در ؛ چونکه بر جمعیت داخاندنه کی مؤسسهرک ، یعنی لسانک و دینی ، اخلاقی ، بدیی ، اخ فکریلرک ، دویغولرک

انتقالی تربیه ایله اولور . هرچوجوق بر جمعیت ایچنده دوعدیغندن او جمعیتک لسانی ، دینی اوکره نیر ؛ ایملک ، کوزلک حقنده کی دویغولری آلیر ؛ فردی شعوری اوزرنده منسوب اولدینی جمعیتک وجدانی تشکل ایدر . هیچ برچوجوق دوعارکن فطری بر لسان ، بر دین ، بر اخلاق ، بر عادت الخ کتیرمز . چوجوغلک لسانی ، دینی ، عادات و اخلاقی ، بدیی دویغولری هب محیطک اثرلری در . هر فرد اوللری جمعیتدن عیناً آلیر . بولنده وراثتک هیچ تأثیری یوقدر . دیمک اولورکه هرچوجوغلک آلدینی تربیه ، منسوب اولدینی جمعیتک تربیه سیدر ، و کوچوک ، بویوک ، وحنی ویا متمدن هر جمعیتک بر تربیه سی اولدیفنه کوره تربیه نک ای ویا فنا اولسی نسبی در ؛ بر جمعیت ایچون ای و میاید اولان بر تربیه طریزی دیگر بر جمعیت ایچون مضر اوله بیلیر . بر عسیرت جمعیتی ایچنده دوعمش اولان برچوجوغلک قان دعواسنه حریص اوله رق یتشمه سی او جمعیت ایچون غایت طبیعی بر حادنده در . بوندن دولانی ده هر جمعیتک ، دهه دوعریعی هر جمعیت انمودجک کندیسنه مخصوص بر تربیه سی اولمق لازم کایر . بوتربیه چوجوغلری ، منسوب اولدقلری جمعیت حاضر لار ، انطباق ایتدیریر ؛ چوجوقده بو جمعیتک استلزام ایتدیکی بدنی ، ذهنی و اخلاقی قابلیتلری انکشاف ایتدیریر . بناء علیه هر تربیه ، چوجوغلری منسوب اولدقلری جمعیت ای حاضر لیوب حاضر لامادیفنه ، ای انطباق ایتدیروب ایتدیرمدیکنه کوره ای ویا قنا اولور . چوجوغلک ، محیطنه انطباقی ای اولویورسه تربیه موفق اولویور دیمکدر . اولکی مقاله مزدهده سوبله مش اولدیفمز وجهله تربیه اساس اعتباریله جمعیتک بر معکسی ، بر طرز تجلیسی در . هر مرئی ، هر معلم ، آنا و بابالر او محیطدن یتشمش اولدقلری ایچون تربیه ایله مکلف اولدقلری چوجوقله بالذات آتش اولدقلری فکریلری ، دویغولری تلقین ایدرلر . بوتلقینک جمعیتک طرز تلقین ، جمعیتک فکر ، و دویغولری نک مجموعی اولسی ضروری در . شوقدرکه بالخاصه بزده اولدینی کچی - مرییلر (مکتب اولسون عائله اولسون) دائماً چوجوغلک محیطندن ، چوجوغلک حاضر لانیسی ایجاب ایدن محیطدن یتشمش اولویورلر ؛ بالعکس غایت مختلف وحنی عینی جمعیت ایچنده بعضاً بر برینه ضد محیطلره ، جریانلره منسوب اولویورلر و چوجوغلره ، اوللرک اصل منسوب اولدقلری محیطک مؤسسهرلی تلقین ایتدیرلر ، یعنی چوجوغه ملی بر تربیه ویرمیورلر . مملکت مزده کی وخیم تربیه بحرانی بوندن دویغور . چونکه بزده مدرسه تربیه سی ، مکتب تربیه سی ، عائله تربیه سی بر بوندن آبرلدینی کچی ، مکتبلر ایچنده محله مکتبلری ، اوقاف مکتبلری ، معارف مکتبلری و صوکره آلمان ، فرانسیز الخ تربیه سی ویرن بر طساق مکتبلر یکدیگرینه بوسبوتون ضد تربیه لری ویریور . عائله ایله محیط آراسندهده اکثریا میابنت